

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

ЛУЦЕНКО ЮЛІЇ МИХАЙЛІВНИ

**«ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМАГАЛЬНИХ ПРОГРАМ КВАЛІФІКОВАНИХ
СПОРТСМЕНІВ**

**В АКРОБАТИЧНОМУ РОК-Н-РОЛІ З УРАХУВАННЯМ РІВНЯ ЇХ
СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ»,**

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 017 – фізична культура і спорт

Актуальність теми. Дисертаційна робота Луценко Юлії Михайлівни присвячена проблемі сучасної спортивної науки на пошук ефективних шляхів досягнення високих результатів при гармонійному розвитку спортсменів і збереження їх здоров'я. Успішне вирішення цієї проблеми ускладнюються у зв'язку із тенденцією професіоналізації та комерціалізації спорту вищих досягнень, що вимагає збільшення обсягів та інтенсивності тренувальних навантажень.

Науковці висвітлюють проблеми технічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі, та вивчають залежність якісного виконання базових вправ від рівня їх спеціальної фізичної підготовленості. Результати проведеного аналізу свідчать також про те, що сучасні тенденції в розвитку акробатичного рок-н-ролу пов'язані із зростанням складності змагальних програм у складнокоординаційних видах спорту, пошуком нових оригінальних елементів, прагненням доведення технічної майстерності спортсменів до рівня віртуозності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Зведеного плану науково-

дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2016-2020 рр. за темою: «Психо-сенсорна регуляція рухової діяльності спортсменів ситуативних видів спорту» (№0116U008943).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Достовірність результатів дослідження обумовлені теоретико-методологічною обґрунтованістю наукового дослідження; організацією педагогічного експерименту з використанням комплексу методів дослідження, адекватних об'єкту і предмету, меті і завданням дослідження; аналізом сучасних підходів до вирішення науково-практичних завдань; достатньою апробацією теоретичних та практичних положень дисертаційної роботи, коректною статистичною обробкою отриманих результатів та позитивним ефектом від впровадження розробленої програми на рівень спеціальної фізичної підготовленості спортсменів «ювеналів»; відповідністю сформульованих висновків поставленим завданням.

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертантом вперше на підставі теоретичних обґрунтувань розроблено методику вдосконалення змагальних програм кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» з урахуванням рівня їх спеціальної фізичної і технічної підготовленості; виділено та диференційовано за груповими показниками основні структурні компоненти змагальних програм кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю»; визначено алгоритм корекції змагальних програм кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» згідно їх структури та послідовності виконання акробатичних елементів і комбінацій; визначено модельні характеристики показників спеціальної фізичної підготовленості кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі та розроблено систему оцінювання їх виконавчої майстерності.

Авторкою доповнена база знань щодо тенденцій розвитку та

специфічних особливостей спортивної діяльності кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі. Набуло подальшого розвитку підбір засобів та методів, спрямованих на підвищення рівня розвитку спеціальної фізичної та технічної підготовленості спортсменів «Мейн класу контактного стилю»; наукові дані щодо важливості раціональної побудови змагальних програм кваліфікованих спортсменів у складнокоординаційних видах спорту для успішності їх виступів на міжнародній арені та досягнення високих спортивних результатів; наукові дані щодо сучасних тенденцій змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі і взаємозв'язків між показниками спеціальної фізичної та технічної підготовленості. Підтверджено наукові дані, що успішність змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів залежить від раціональної збалансованості основних чинників, які гармонійно взаємодіють у комплексі тренувальних заходів та ефективно впливають на складну структуру підготовки.

Практичне значення отриманих результатів полягає у впровадженні в тренувальний процес кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» вдосконалення та методики корекції змагальних програм на основі кількісної та якісної оцінки змісту змагальних композицій за груповими показниками, а також у використанні отриманих показників щодо розподілу і поєднання акробатичних елементів в комбінації та послідовності їх виконання у змагальній вправі. Визначення змісту тренувального процесу, що відповідає сучасним вимогам акробатичного рок-н-ролу для кваліфікованих спортсменів і завданням категорії «Мейн клас контактний стиль» та встановлення й систематизація структурних компонентів дозволять підвищити ефективність підготовки кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі. Розроблені комплекси вправ для оцінки рівня розвитку фізичних якостей і технічної підготовленості кваліфікованих спортсменів, надані модельні характеристики спеціальної фізичної підготовленості та розроблена схема оцінки виконавчої

майстерності спортивних пар, обґрунтована на основі експериментальних даних методика вдосконалення змагальних програм кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» з урахуванням рівня їх спеціальної фізичної і технічної підготовленості й алгоритму корекції змагальних програм методом блочної побудови за умов методично правильного застосування, ефективно підвищують якість підготовки спортсменів в акробатичному рок-н-ролі.

Результати дисертаційного дослідження висвітлено в 9 публікаціях, (4 одноосібно), з них 6 статей у фахових виданнях України, 1 стаття – у виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази Scopus.

У публікаціях, виконаних у співавторстві, автору належить постановка наукової проблеми, проведення теоретичних і експериментальних досліджень, побудова тренувального процесу в річному циклі з урахуванням рівня спеціальної фізичної і технічної підготовленості спортсменів для вдосконалення змагальних програм, впровадження результатів дослідження в практику навчально-тренувального процесу в акробатичному рок-н-ролі.

У роботах, виконаних у співавторстві, авторці належить постановка проблеми, формулювання мети і завдань у дослідженнях, проведення експериментальних випробувань, формування висновків і окреслення перспектив подальших досліджень.

Оцінка змісту дисертації, її основних положень та ідентичності змісту автореферату. Дисертація складається з анотацій, списку публікацій здобувача за темою дисертації, вступу, п'яти розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (227 найменування, у тому числі 32 латиницею) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 274 сторінок. з них основного тексту – 192. Робота містить 40 таблиць та 19 рисунків.

Автореферат відповідає змісту дисертації і розкриває основні положення дисертації.

У вступі обґрунтовано актуальність роботи, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів. Окреслено особистий внесок автора у спільно опублікованих наукових роботах, наведено дані щодо апробації роботи та впровадження отриманих результатів у практику, зазначено кількість публікацій.

У першому розділі дисертаційної роботи **«Особливості побудови тренувального процесу в акробатичному рок-н-ролі»** проаналізовано літературні джерела, де розглянуто питання щодо тенденцій розвитку сучасного рок-н-ролу та змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів. Надано розгорнуту характеристику змагальних програм як основи планування тренувального процесу та діагностування змагальної результативності спортивних пар. Встановлено, що вивчені джерела не містять аналізу змагальної програми та її складових в аспекті ефективності виконання та досягнення високих спортивних результатів. Практично не висвітленою залишається проблема підготовки кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю», не розкрито особливості спеціальної фізичної та технічної підготовки спортсменів, їх вплив на змагальний результат. Відсутні чіткі рекомендації стосовно побудови, корекції та вдосконалення змагальних програм для вказаного рівня спортсменів з акробатичного рок-н-ролу з урахуванням рівня їх фізичної підготовленості.

У другому розділі дисертаційної роботи **«Методи і організація дослідження»** представлено опис основних наукових методів і засобів реалізації програм дослідження. Синтезовано узагальнення аналізу науково-методичної літератури за обраною темою дисертації з досвідом передової практики та положеннями документів з досліджуваного виду спорту.

У третьому розділі дисертаційної роботи **«Взаємозв'язок між складовими змагальної програми та показниками спеціальної фізичної і технічної підготовленості кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі»** надано характеристику

змагальної програми та показників рівня спеціальної фізичної і технічної підготовленості кваліфікованих спортсменів. Визначено структуру і складові змагальної програми, кількість і час їх виконання, розглянуто складність виконання всієї програми спортивними парами.

На підставі отриманих даних визначено, що змагальна програма «Акробатика» для кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» складається і коригується за виділеними блоками і змістовими модулями та основними її компонентами.

На основі кореляційного аналізу виявлено й достовірно встановлено зв'язки між складовими компонентами змагальної програми та показниками спеціальної фізичної підготовленості проведених.

Отримано високі і статистично достовірні ($p < 0,05$) значення коефіцієнтів кореляції (від 0,70 до 0,87) у 20 випадках, що вказує на високий ступінь взаємозв'язку між дослідженими параметрами: «основний хід» – «основний хід» зі скакалкою ($r=0,87$); акробатична комбінація – два перекиди вперед, стрибок з обертанням на 540° , перекид назад «тур» ($r=0,86$); елементи акробатики – 10 нахилів вперед з положення основної стійки, руки догори ($r=0,84$); танцювальні фігури – тест на музикальність («кік-бол-ченч») ($r=0,82$); зміни на «основному ході» – збереження рівноваги після поворотів ($r=0,78$); варіації «основного ходу» – вистрибування вгору з глибокого присіду за 20 с ($r=0,77$); танцювальні фігури без «основного ходу» – два перекиди вперед, стрибок з обертанням на 540° , перекид назад «тур» ($r=0,71$); елементи хореографії – човниковий біг зі зміною напрямку 4×9 м ($r=0,70$).

У 37 випадках коефіцієнти кореляції виявилися (від 0,50 до 0,68), статистично значущими, але нижче за своєю абсолютною величиною: акробатичні комбінації – хват падаючої палиці Дитриха ($r=0,67$); танцювальні фігури – спеціальні рок-н-рольні рухи руками за 20с ($r=0,66$); «основний хід» – ІГСТ ($r=0,65$); елементи акробатики – збереження рівноваги після поворотів ($r=0,63$); танцювальні фігури без «основного ходу» – «кік-степ» за 20с ($r=0,58$); зміни на «основному ході» – біг на місці 5 с

($r=0,55$); варіації «основного ходу» – човниковий біг зі зміною напрямку 4x9 м ($r=0,53$); елементи хореографії – тест на музикальність («кік-бол-ченч») ($r=0,50$). Отримані дані пояснюють, що спортивна підготовка і структурні компоненти змагальної програми взаємопов'язані між собою і при оптимальному розподілі засобів спеціальної фізичної та технічної підготовки в тренувальному процесі ефективно впливають на результативність змагальної діяльності спортивних пар.

Для оптимізації управління підготовкою спортсменів і виявлення факторів, що найбільше впливають на спортивний результат, проведено факторний аналіз. Для характеристики кожного фактору проаналізовано 41 показник. У структурі комплексної підготовленості кваліфікованих спортсменів було виділено 6 основних факторів, внесок яких у загальну дисперсію оцінки кінцевого результату склав 80,82%.

Експериментально доведено та математично підтверджено, що перераховані вправи є основними для підвищення рівня фізичної підготовленості кваліфікованих спортсменів і є обов'язковими для використання в навчально-тренувальному процесі кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі.

У четвертому розділі дисертаційної роботи **«Вдосконалення змагальних програм кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі»** представлено експериментальну методику вдосконалення змагальних програм кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі з урахуванням рівня їх спеціальної фізичної та технічної підготовленості у двоцикловому річному макроциклі. Викладено отримані дані, що ілюструють динаміку підготовленості та змагальної ефективності кваліфікованих спортсменів після її застосування.

Відмінність авторської методики від загальноприйнятої полягає у такому: застосування запропонованої методики передбачає цілеспрямований розвиток фізичних якостей засобами спеціальних вправ, структурно

наближених до основних рухових навичок, необхідних при виконанні змагальних програм «Акробатика» кваліфікованими спортсменами «Мейн класу контактного стилю»; побудова змагальних програм відбувається за розробленою структурою, виділеними блоками, змістовими модулями і основними компонентами архітекtonіки змагальної програми; здійснення контролю тренувального процесу на основі модельних характеристик спеціальної фізичної підготовленості спортсменів та застосування раціонального співвідношення навантажень різної спрямованості в річному макроциклі.

Доведено, що інтенсифікація тренувальної та змагальної діяльності, індивідуалізація техніки виконання складних змагальних програм тісно взаємопов'язані і є факторами, що найбільше впливають на спортивний результат. Алгоритм корекції змагальних програм – це комплексний підхід та перспективний напрям підвищення ефективності змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів.

Розроблено алгоритм корекції змагальних програм «Акробатика», який відображає зміст кожного блоку та змістового модуля, з виявленим ступенем їх значущості та послідовності виконання в програмах «Мейн класу контактного стилю».

Показані схеми взаємозв'язків визначають підбір акробатичних елементів і комбінацій та певний набір елементів «танцювальної серії», оптимізують, корегують та розподіляють їх по блоках у сучасній змагальній програмі. При цьому необхідно враховувати рівень спеціальної фізичної підготовленості спортсменів, технічну майстерність, характер сприйняття навантажень конкретною спортивною парою, схильність до виконання певного елемента або комбінації.

Показники змагальної ефективності спортсменів основної групи, в якій було використано експериментальну методику, виявилися вищими за аналогічні контрольної групи. Можна стверджувати, що застосування розробленої експериментальної методики достовірно впливає на підвищення

спортивних результатів кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю».

На початку проведення експерименту основна та контрольна групи не відрізнялися між собою за показниками змагальної ефективності ($p > 0,05$), а після проведення експерименту групи достовірно відрізняються між собою ($p < 0,001$).

Застосування експериментальної методики підвищує якісне виконання як окремих елементів техніки так і сумарний результат технічної підготовленості кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі.

У п'ятому розділі дисертаційної роботи «**Аналіз та узагальнення результатів дослідження**» представлено узагальнений аналіз отриманих результатів та їх зіставлення з раніше проведеними дослідженнями інших авторів.

Висновки відповідають завданням дослідження та змісту основного тексту роботи, є логічними та структурованими.

Порушень академічної доброчесності не виявлено.

Оцінюючи в цілому позитивно роботу Луценко Юлії Михайлівни, вважаю за необхідне звернути увагу на окремі технічні та змістовні зауваження та запитання, які потребують уточнення:

1. Формулювання об'єкта дослідження, як навчально-тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі, на наш погляд, не охоплює усього проблемного поля, якісно представленого авторкою в першому розділі дисертаційної роботи.

2. Доцільно було б виокремити завдання дисертаційного дослідження щодо визначення показників фізичного розвитку кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі, адже авторка наводить отримані відповідні результати в третьому розділі роботи.

3. Потребує уточнення на підставі якого критерію приймалося рішення щодо кількості виокремлених факторів, що визначають фізичну підготовленість кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі.

4. Вважаємо доцільним в п'ятому розділі дисертаційної роботи обґрунтувати отримані наукові положення із зазначенням відмінностей одержаних результатів від відомих раніше (з посиланням на інших авторів).

5. Потребує представлення у висновках результатів, що віддзеркалюють рівень спеціальної фізичної і технічної підготовленості кваліфікованих спортсменів «Мейн класу контактного стилю» в акробатичному рок-н-ролі.

6. Не зважаючи на отримані вагомі результати дисертаційного дослідження та повне вирішення поставлених завдань, вважаємо доцільним окреслити перспективи подальших досліджень.

7. У тексті дисертації зустрічаються орфографічні, стилістичні та редакційні помилки.

Загалом, дисертаційна робота Луценко Юлії Михайлівни «Вдосконалення змагальних програм кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі з урахуванням рівня їх спеціальної фізичної та технічної підготовленості» є спеціально підготовленою кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису, яку виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів дослідження, характеризується єдністю змісту, містить нові науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати проведених досліджень, які мають наукову новизну та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувача в науку та достатньо повно висвітлені у наукових працях здобувача, відповідає спеціальності 017 – Фізична культура і спорт та п. 10. «Порядку

проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 р. (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів від «979 від 21.10.2020), а її авторка заслуговує на присудження доктора філософії за спеціальність 017 – Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання і спорту,
професор, професор кафедри гімнастики
та спортивних єдиноборств
навчально-наукового інституту фізичної культури,
спорту та реабілітації Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Тодорова Валентина Георгіївна

Проректор з наукової роботи,
Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
доктор політичних наук, професор,

Музиченко Ганна В'ячеславівна

